

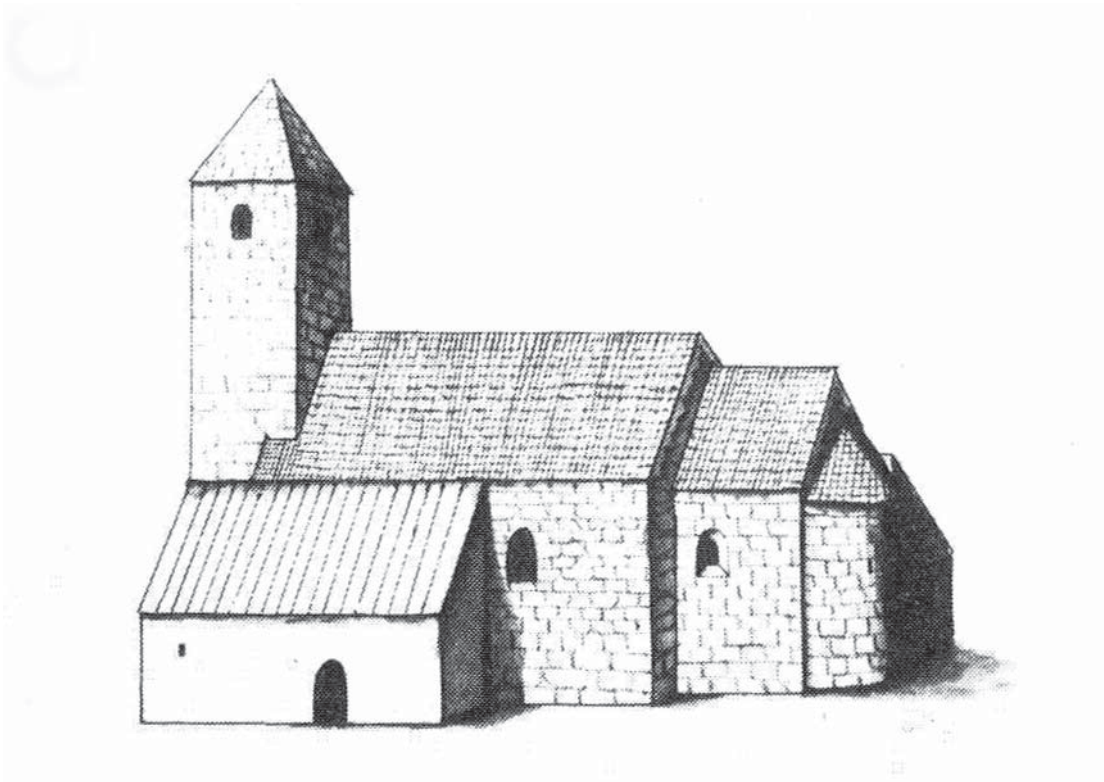
Rapport 2006:81

Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll

Medeltida murar på Strå kyrkogård

Strå socken
Vadstena kommun
Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

ÖSTERGÖTLANDS LÄNSMUSEUM
KULTURMILJÖAVDELNINGEN

Medeltida murar på Strå kyrkogård

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte och metod	5
Resultat och tolkning	6
Tekniska uppgifter	11
Bilaga 1. Murbruksprover	12

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

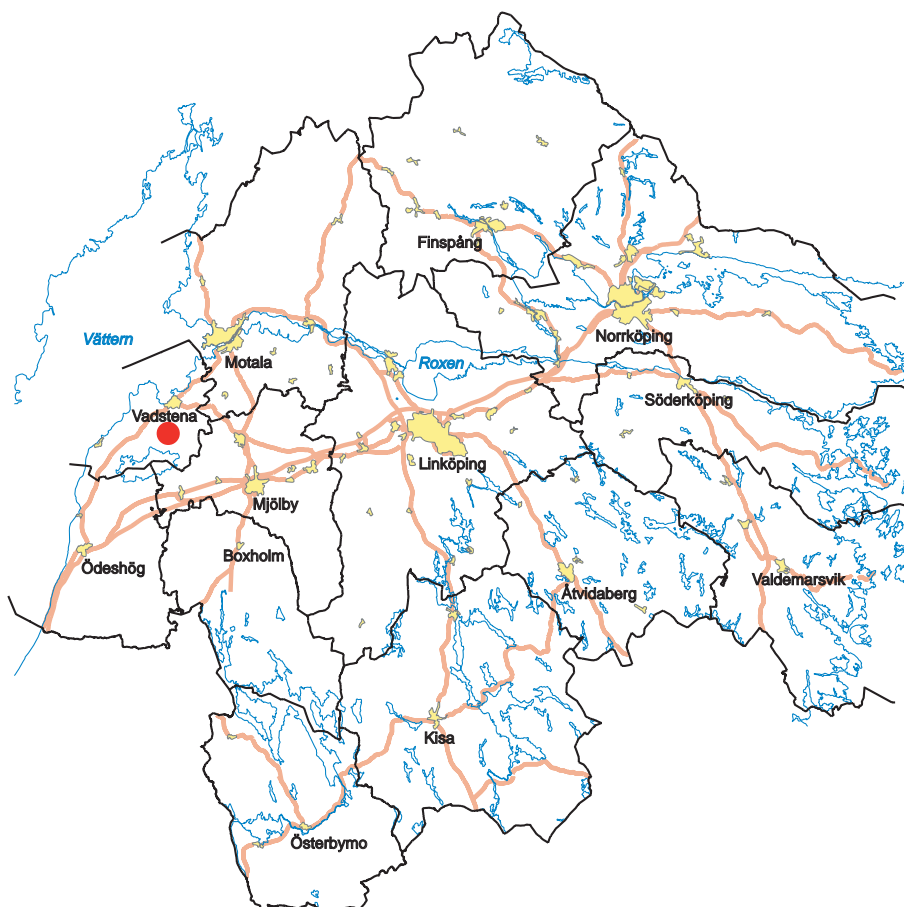
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

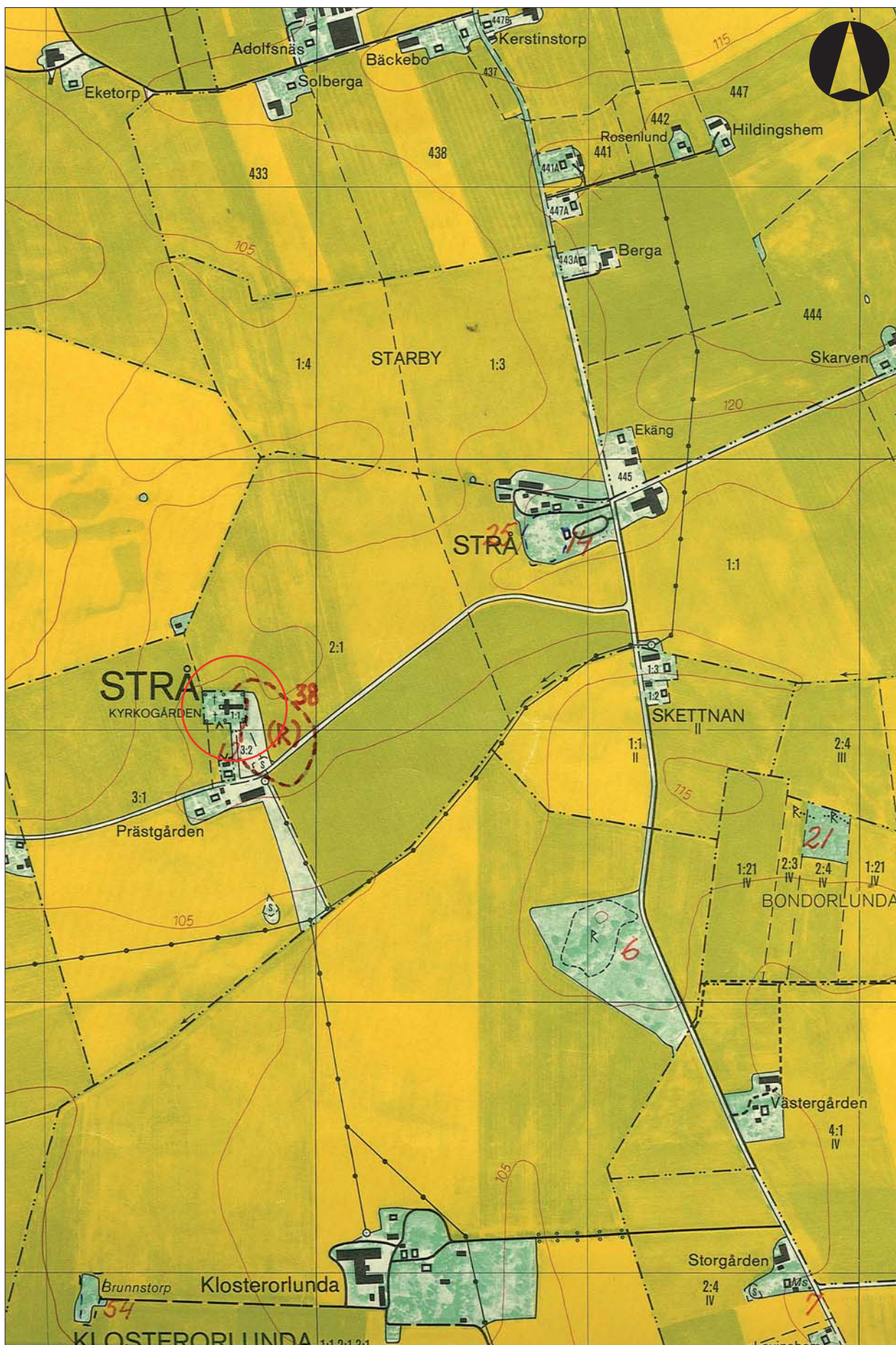
Sammanfattning

I samband med schaktning för åskledare runt Strå kyrka genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll. Schaktet grävdes till ca 0,6 m djup. På kyrkans södra sida, i höjd med tornet och långhusets västra del, påträffades tre murrester som löpte vinkelrätt mot kyrkan. Dessa var utförda i skalmurskonstruktion och kan kopplas till det vapenhus som funnits på platsen. Murarna bedömdes utifrån murbrukets utseende som medeltida. I anslutning till den östra muren framkom en barngrav in situ.

På långhusets norra sida framkom murrester i vinkeln mellan långhus och sakristia. Också dessa lämningar innehöll murbruk som bedömdes vara medeltida. Även större stenar som kan ha fungerat som syllstenar påträffades på långhusets norra sida. Dessutom framkom en mur väster om tornet i förlängningen av tornets sydvägg.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 084 59 med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde 18-19 januari 2006 en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktning för åskskydd runt Strå kyrka, Strå socken, Vadstena kommun. Arbetet omfattade schaktning för en ringledare runt hela kyrkobyggnaden; en sträcka på ca 80 m.

Arbetet utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Uppdragsgivare var Vadstena kyrkliga samfällighet vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för fält- och rapportarbetet var Ann-Charlott Feldt.

Figur 3. Strå kyrka sedd från nordöst vid undersökningstillfället. Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

Områdesbeskrivning

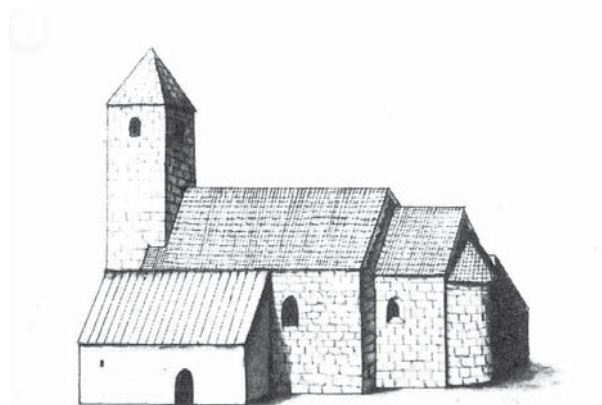
Strå är en medeltida socken och omnämns som Straa i skriftliga källor år 1270 (DS 542), då kaniken Peter i Linköping testamenterar sina små stugor i Strå till kyrkan därstädes. Ortnamnet antas vara ett ursprungligt å-namn; ström, å vilket sannolikt syftar på ett äldre namn på Mjölnaån som passerar strax intill (Franzén 1982). Omkring år 1700 införlivades grannsocknen Broby i Strå och Broby sockenkyrka revs.

Strå socken tillhör naturgeografiskt det område som hör till Vadstenaslätten. Kyrkomiljön ligger ca 4 km söder om Vadstena och ingår i den riksintressanta kulturmiljön runt Tåkern. Kyrkan är placerad på en höjd ute på slätten. Närheten till Vadstena har sannolikt påverkat att kyrkplatsen aldrig utvecklats till ett fullt utbyggt sockencentrum. Det är en utpräglad jordbruksbygd, där jordbruket varit den dominerande huvudnäringen. I socknen har det funnits flera säterier, bl a Kalvestad och Mjölna.

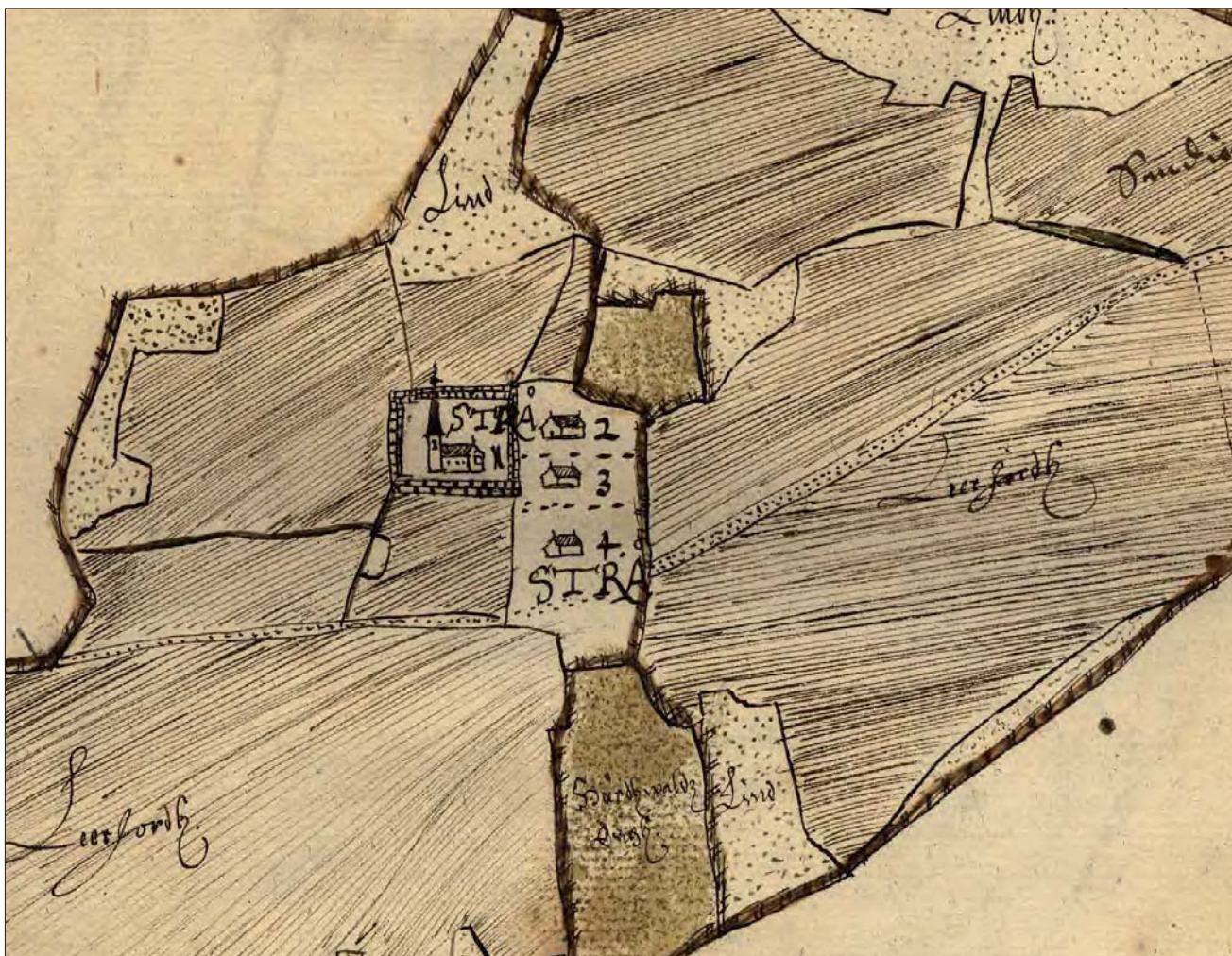
Strå kyrka uppfördes av kalksten under 1100-talet med ett rektangulärt långhus, smalare kor med absid samt västtorn. Kyrkans nuvarande exteriöra utformning härrör från om- och tillbyggnader under 1600- och 1700-talen (Kyrkoinventeringen). I början av 1700-talet revs det ursprungliga koret och kyrkan förlängdes österut (Tagesson 2001). Den nuvarande kyrkan består av ett rektangulärt långhus med ett rakslutet korparti, en sakristia i norr och ett torn i väster.

Diskussioner har förts huruvida tornet och långhuset är samtida. Ann Catherine Bonnier har forskat om kyrkorna i Dals härad. Enligt henne är tornet byggt senare än långhuset, vilket bl a framgår av att tornet är byggt ovanpå långhusets västgavel (Bonnier 1996). I samband med en exteriör renovering 1991 genomfördes en murverksdokumentation. Utifrån resultatet av denna anser Göran Tagesson att tornet och långhuset är samtida. Långhusets och tornets murar ligger i förband med varandra och mur- och putsbehandling överensstämmer (Tagesson 2002). Sigurd Curman besökte kyrkan 1911 och noterade då att tornet har haft en utvändig ingång från norra sidan till första våningen (Kyrkoinventeringen). Andra detaljer i murverket från den äldsta perioden framkom vid murverksdokumentationen 1991, såsom sydportalen, ett romanskt fönster i södra muren samt ett fönster i tornets södra mur. En sakristia hade sannolikt byggts under senmedeltiden eller eventuellt på 1600-talet, men ersattes 1703 av en ny. Kyrkan hade utvidgats åt norr på 1640-50-talen och ett äldre romanskt fönster flyttats till den nya nordväggen.

På en teckning av Elias Brenner från omkring 1670 finns en, troligen senmedeltida, utbyggnad på kyrkans södra sida. Den har sannolikt fungerat som vapenhus och med tanke på dess storlek även som kapell.

Figur 4. Strå kyrka tecknad av Elias Brenner på 1670-talet (ur Rörby 1982:86)

Figur 5. Utsnitt ur ägomätning över Strå kyrkby upprättad av Johan Larsson Grot 1635 (LMS akt D104-12:D5:73-4).

I anslutning till kyrkogården, på dess östra och södra sida, finns RAÄ 38, Strå bytomt, registrerad. Idag är den till större delen överodlad och bytomtens gränser är uppskattade utifrån historiska kartor. Byn bestod som mest av tre hemman men samtliga gårdar har i och med skiftena flyttats ut ur byläget. Ett hemman flyttades söder om vägen redan under 1600-talet. Under 1700-talet var det hemman som låg öster om kyrkan komministerboställe. På en karta från år 1877 har prästgården flyttats till sin nuvarande placering söder om vägen. Strå gård ligger idag ca 600 m nordost om kyrkan. Vid schaktningar som genomfördes invid RAÄ 38, strax söder om kyrkan, sommaren 2005 (Wennerlund 2005) påträffades inga spår efter bytomten.

På samma plats eller i omedelbar närhet av de medeltida/historiska bytomterna, finns ofta även bebyggelse lämningar från yngre järnåldern. Ett järnåldersgravfält, RAÄ 6 i Hovs socken, är beläget ca 700 m sydöst om kyrkan. Dessutom har det funnits ett gravfält, RAÄ 25 i Strå socken, på den plats där

Strå gård idag ligger. Enligt fornminnesregistret togs gravfältet bort då gården anlades på platsen 1845.

I samband med en ledningsdragning för el söder om kyrkan och landsvägen utfördes en utredning, varvid man bedömde att den medeltida bytomten eventuellt skulle komma att beröras (Räf 2005a). Detta parti av ledningssträckningen förundersöktes under sommaren 2005 och där påträffades och undersöktes två härdar (Räf 2005b). Den ena härden kunde genom ¹⁴C-analys dateras till vikingatid, närmare bestämt perioden 830-1030 e Kr (2σ, Ua-24275). Den andra härdar från romersk järnålder, omkring 230 e Kr (2σ, Ua-24276).

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen, som genomfördes i form av en antikvarisk kontroll, var att se till att fast fornlämning i form av t ex gravar och murverk inte kom till skada genom schaktningarna. Lämningar som t ex gravhällar, murverk, medeltida

Figur 6. Strå kyrka sedd från väster vid undersökningstillfället. Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

gravar etc som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras.

Den antikvariska kontrollen genomfördes i samband med schaktningen. Omrört skelettmaterial som påträffades återbegravdes på plats. Föremål som påträffades och bedömdes vara av arkeologiskt intresse togs tillvara medan övriga föremål såsom t ex kistspikar återbegravdes tillsammans med framkomna skelettresten.

Arbetet dokumenterades med digitala fotografier. En schaktplan och en detaljplan upprättades. Murbruksprover samlades in från påträffade murverk och proverna har jämförts med läns museets referenssamling för murbruk. En serie av förekommande murbruk har tillförts referenssamlingen. Kompletterande murbruksprov togs från Strå kyrkas torn och korvägg. Murbruksproverna förvaras på Östergötlands läns museum under accessionsnummer ÖLM C4313:1-11.

Jämförelserna med referenssamlingens bruk har utförts genom okulär bedömning av färsk brottytor. Ingen mikroskopering eller tunnslipsanalys har utförts. Proverna har jämförts med referenssamlingen avseende relationen kalk/ballast, kalkens färgton, ballastens innehåll och kornstorlek

samt omfattning och storlek på ingående kalkklumpar, luftbubblor och organiskt material. Dessutom har en bedömning gjorts rörande brukets konsistens (d v s om det är hårt, smuligt eller mjöligt) och homogenitet (d v s om fördelningen av de ingående beståndsdelarna är jämn eller ojämn).

Eftersom det hittills saknats murbruksprover från Strå kyrka i museets referenssamling kan jämförelserna aldrig ge mer än en antydning till datering. Det har dock visat sig att vissa variationer är generella och återfinns i många varierande byggnader från skilda platser och med olika byggherrar. Dessutom finns murbruk från närområdet, både från Vadstena slott och Vadstena klosterhotell och klosterkyrka (Feldt 2003, Feldt i manus, Modén 2004).

Undersökningarna genomfördes under januari i snöfall och tjäle vilket kom att påverka möjligheterna till handgrävning och dokumentation. Detta har givetvis även inverkat på möjligheterna till tolkningar av materialet.

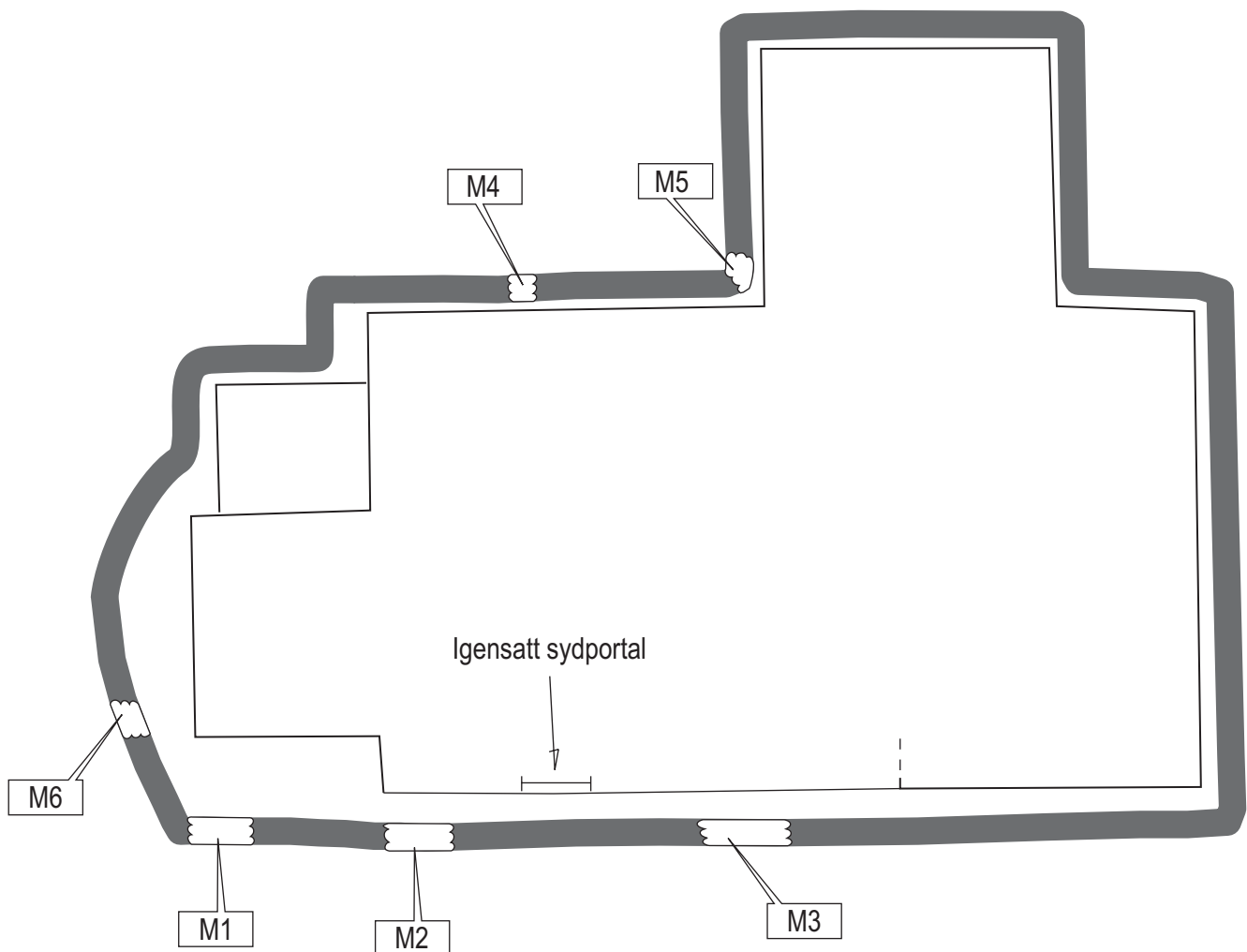
Resultat och tolkning

Schaktet grävdes till ca 0,6 m djup runt hela kyrkan, vilket innebar en sträcka på ca 80 m. Schaktbredden varierade mellan 0,3 och 0,5 m beroende på konstruktioner och tjäle. Större delen av sträckningen berörde endast fyllnadsmassor i form av kyrkogårdsjord/grus med spridda fragment av människoben. På sju punkter längs sträckningen påträffades dock äldre lämningar. Sex av dessa utgjordes av murar och andra stenkonstruktioner medan den sjunde bestod av en barngrav in situ.

På kyrkans södra sida, i höjd med tornet och långhusets västra del, påträffades tre murar (mur 1-3) som löpte i nord-sydlig riktning, vinkelrätt mot kyrkan. Alla tre murarna var utförda i skalmurskonstruktion med gråsten och uppträdde på 0,1-0,2 m djup.

Figur 8. Mur 2, d v s den mellersta grunden till det medeltida vapenhuset, sedd i tvärsnitt. Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

Figur 7. Plan som utvisar den aktuella ledningssträckningen och placeringen av de olika murarna.
Skala 1:100

Grundläggningen av murarna var djupare än de 0,6 m som var det schaktade djupet vid undersökningstillfallet. Eftersom väderförhållandena var dåliga vid undersökningen utfördes ingen närmare undersökning av murarnas grundläggningsdjup. Det kunde inte heller ses några spår efter golvnivåer i utbyggnaden.

Den västligaste muren (mur 1) löpte i förlängning av tornets västliv och hade en bredd på 1,0-1,2 m. Den mellersta muren (mur 2) anslöt till långhusets västliv. Hur anslutningen till långhuset hade utförts undersöktes inte p g a tjälen. Tydlig skalmurskonstruktion saknas åt öster där den verkar utrasad, varför murbredden är svår att uppskatta.

Den östra muren (mur 3) var den bäst bevarade. Där var skalmurskonstruktionen tydlig. Skalen utgjordes av 0,4-0,6 m stora bullerstenar och fyllningen mellan dem innehöll murbruk, tegelbitar och knyt-nävsstora kalk- och gråstenar. Både på murens västra sida och i fyllningen fanns spår av kalkputs.

Den östra och västra muren (mur 1 och 3) kan kopplas till ytterväggarna på det vapenhus som fun-

nits på kyrkans södra sida. Undersökningen visar att detta kan ha varit uppdelat i två rum, vilket är rimligt med tanke på storleken på den byggnad som avbildas av Brenner (se figur 3). Sannolikt har utbyggnaden förutom att vara vapenhus även fungerat som kapell. Den östra delen ansluter till den sydportal som dokumenterades vid undersökningarna 1991 och som finns markerad i putsen. Enligt Brenners teckning (Rörby 1982) är det även i denna del av utbyggnaden som ingången till utbyggnaden finns. I väggen till den västra delen av utbyggnaden finns en mycket liten ljusglugg inritad på Brenners avbildning.

Murlämningarna bedömdes utifrån murbrukets utseende som medeltida. Det har jämförts med den referenssamling för murbruk som upprättats på Östergötlands länsmuseum. Tyvärr saknas murbruk från den murverksdokumentation som genomfördes 1991 (Tagesson 2002). Enligt uppgift togs murbrukprover, men dessa kastades sannolikt efter rapportarbetet. I den östra delen av det rivna vapenhuset påträffades en barngrav in situ. Graven var placerad intill den

östra väggens insida på ca 0,6 m djup. Det begravda barnet var sannolikt nyfött. Åldern har uppskattats utifrån ett lårben (Nyberg 2006). Det är oklart om begravningen skett inne i vapenhuset eller efter det att vapenhuset rivits. Det är inte troligt att graven är äldre än vapenhuset.

På långhusets norra sida framkom en stenrad (mur 4) och murrester (mur 5). Stenraden, som löpte i nord-sydlig riktning, utgjordes av större stenar som kan ha fungerat som syllstenar och påträffades ca 3 m öster om långhusets nordvästra hörn. Stenarna var 0,1-0,4 m stora bullerstenar. De var lagda i 2-3 skift och i 2 stenars bredd. Det fanns inget murbruk i konstruktionen. Vilken funktion stenraden haft är oklart.

I vinkeln mellan långhus och sakristia påträffades ett mindre parti av en mur som kan utgöra ett hörn av en byggnad. Muren uppträdde på 0,1 m djup. Muren var uppbyggd av kalk- och gråstenar lagda i ett kalkbruk som bedömdes vara samtida med tornets. En möjlig tolkning är att det inte alls är någon mur, utan en större sammanhängande bit av murverk från långhuset som hamnat på platsen i samband med bygget av den senmedeltida sakristian. Eftersom kyrkan hade utvidgats åt norr på 1640-50-talen finns det även en möjlighet att den påträffade muren utgör den medeltida sakristians nordvästra hörn.

Mellan syllstensraden (mur 4) och muren i hörnet vid sakristian (mur 5) fanns betydligt mer murbruksklumpar i de fyllmassor som grävdes upp. Där fanns även spridda stenar. Varken murbruksklumparna eller stenarna var av den omfattningen att det kunde röra sig om en golvyta. Det är troligen spår efter någon av kyrkans ombyggnader, kanske då kyrkan breddas och sakristian ersätts på 1640-50-talen.

En sjätte och sista stenkonstruktion (mur 6) påträffades i liv med tornets sydvägg (mur 6). Denna utgjordes av kalkstenar som framkom på 0,1 m djup. Under kalkstenen fanns bullersten. Konstruktionen var ca 0,7-0,8 m bred i schaktet. Dess orientering var svårbedömd på grund av den kraftiga tjälen. Det finns ingen känd byggnad som lämnningen kan kopplas till. Det fanns inget synligt murbruk i konstruktionen.

Figur 10. Murrester vid sakristian. Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

Prover från sex olika typer av murbruk och ett putsbruk togs tillvara vid den antikvariska kontrollen. Alla utom ett murbruk kunde kopplas samman med murverk. Tre av proverna togs från tillgängligt murverk på kyrkobyggnaden och de övriga härstammar från murar påträffade under mark. Murbruken har förtecknats i tabellen nedan och ett prov av varje typ har förts till läns museets referenssamling för murbruk. Dateringarna av proverna bygger huvudsakligen på deras placering i de påträffade murverken.

Det murbruk som bedömts som äldst (typ A) utgörs av ett fast, ljus kalkbruk med enstaka större (ca 4 mm) ljusa kalkklumpar. Ballasten är finkornig med huvuddelen av kornen högst 1 mm stora. I ballasten återfinns även enstaka större (upp till ca 3 mm stora) bergartskorn. Vid provtagningen bedömdes bruket som originalbruk för tornet och borde därmed dateras till 1100-talet. Inga likheter finns dock med de bruk från 1100-talet som sedan tidigare ingår i museets referenssamling.

De medeltida murbruken från Vadstenaområdet har generellt ett lite annat utseende, särskilt avseende kalkpastans färgton, än bruken från t ex Linköpings slott. Det är därför osäkert att jämföra med det omfattade Linköpingsmaterialet (Modén & Feldt 2004). Närmast påminner det äldsta murbruket från Strå om det som kom till användning under 1200-talets senare del på Vadstena gård, dvs det nuvarande klosterhotellet (Feldt 2003). Det finns dock inget som inte säger att det är äldre.

Den andra murbrukstypen (typ B) utgörs av ett fast, ljus kalkbruk med en riklig, färgrik ballast bestående av 1-2 mm stora rundade korn. I bruket

finns även små (1-2 mm stora) vita kalkklumpar och små bitar av tegel. Murbruket förekommer i alla tre murarna som kan kopplas till det rivna, medeltida vapenhuset. Närmast påminner det om ett murbruk som kommit till användning på Linköpings slott under andra hälften av 1400-talet (Referenssamlingen: Linköpings slott bruk typ 10A, Modén & Feldt 2004). Det saknar helt paralleller i murbruken från Vadstena klosterkyrka eller Vadstena gård (Feldt 2003, Feldt i manus).

Murbruk av typ C är mycket likt typ B både avseende färg och struktur men är betydligt lösare och smuligare i konsistensen. I bruket förekommer bitar av träkol. Provet kommer från ett valvanfang en trappa upp i tornet. Det är möjligt att bruket bara är en variant av det som förekommer i murarna till det rivna vapenhuset. Det är rimligt att tänka sig att man passat på att utföra flera olika byggnadsarbeten på kyrkan samtidigt.

Den fjärde murbrukstypen (typ D) är finkornig och något mörkare än de tidigare bruken. Ballastkornen är 1-3 mm stora och i det tillvaratagna provet finns inga spår av kalkklumpar. Provet kommer från en skarv mellan kyrkans korvägg och altare. En rimlig datering är den ombyggnad av koret som genomfördes under början av 1700-talet. Murbruket har en vag likhet i sin struktur med de tidiga 1800-talsbruken, t ex typ 46, från Linköpings slott (Modén & Feldt 2004). Eftersom provet är litet och referenssamlingen ännu har ett klen urval av referensprover från 1600-1700-talen är det svårt att göra bra jämförelser.

Muren till det rivna vapenhusets mellanvägg uppvisar förutom originalbruket även ett lagningsbruk (typ E) och ett putsbruk (typ G). Lagningsbruket är ett ojämnt och smuligt kalkbruk med stora luftblåsor och mycket varierad ballast. Färgen är mörkt beige med något ljusare beige kalkklumpar. Det finns inga tydliga paralleller till bruket i museets referenssamling. Dateringsmässigt torde det vara eftermedeltida. Det kan sannolikt dateras till 1600-talet.

Putsen från mellanväggen till det rivna vapenhuset utgörs av ett ljust, tätt och fast medeltida kalkbruk med en jämn, finkornig ballast. Putsprovet visar på ett kalkpåslag på ca 7-9 mm. Väggens har varit slätstruken och försedd med en gräddvit kalkavfärgning. Det finns ingen anledning att inte anta att bruket är medeltida.

Ett sista murbruksprov togs tillvara ifrån det rivna vapenhuset. Bruket (typ F) påträffades intill den östra väggen men hade inget klart samband med den. Möjligt kan det röra sig om spår efter en golvyta eller byggsprot från långhuset som hamnat på platsen när vapenhuset uppfördes. Bruket är ett fast, ljust kalkbruk med enstaka större (ca 4 mm) ljusa kalkklumpar. Ballasten är finkornig med huvuddelen av kornen högst 1 mm stora. Bruket har klara likheter avseende konsistens, struktur och ballast med det bruk som bedömdes vara originalbruk för tornet (typ A) men kalkpastan är något ljusare i färgtonen. Färgskillnaden är dock marginell och behöver inte tyda på skilda dateringar.

Figur 11. Strå kyrka vid undersökningstillfället, sedd från nordväst.
Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

Referenser

Bonnier A-C. 1996. Kyrkorna i Dals härad. Några av landets äldsta kyrkor. *Kyrka i bruk. Meddelanden från Östergötlands länsmuseum 1996*. Västervik

Diplomatarium Suecanum. 2001. (DS) *De svenska medeltidsbrev i svenskt Diplomatariums huvudkartotek*. CD version 2 Riksarkivet.

Feldt A-C. 2003. *Dolda murar på klosterhotellet*. Byggnadsarkeologisk undersökning. Klosterhotellet, kv Örtagården, Vadstena. Rapport 108:2003. Östergötlands länsmuseum

Feldt A-C. i manus. Vadstena klosterkyrka. Byggnadsarkeologisk undersökning. Arbetsmaterial och rapportmanus. Östergötlands länsmuseum

Fornminnesregistret för Strå och Hovs socknar, Östergötland

Franzén G. 1982. *Ortnamn i Östergötland*. Stockholm

Modén E. 2004. *Vadstena slott 1997-1999*. Byggnadsarkeologisk undersökning. Rapport 2004:42. Östergötlands länsmuseum

Nyberg P. 2006. Osteologisk bestämning av ben från barngrav vid Strå kyrka. 2006-10-30

Räf E. 2005a. *Byte av kablar. Strå – Herrestad – Borghamn*. Arkeologisk utredning etapp 1. Rapport 2005:20. Östergötlands länsmuseum

Räf E. 2005b. *Byte av kablar. Strå – Herrestad – Borghamn*. Arkeologisk utredning etapp 2 och förundersökning. Anmälan av utförd arkeologisk undersökning 2005-06-13. Östergötlands länsmuseum

Räf E. muntligen. Information rörande datering av härdar vid Strå kyrka och bytomt. 2006-10-30.

Rörby G. 1982. *Medeltida kyrkor i Östergötland tecknade av Elias Brenner och Johan Fredrik Kock*. Skänninge

Tagesson G. 2001. *Strå kyrka*. Byggnadsarkeologisk undersökning. Rapport 101:2001. Östergötlands länsmuseum

Wennerlund J. 2005. *Strå 4:2*. Arkeologisk förundersökning. Rapport 2005:50. Östergötlands länsmuseum

www.sofi.se/ortnamnsregistret

Tekniska uppgifter

Fastighet	Strå kyrkogård
Socken	Strå
Kommun	Vadstena
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	-
Ekonomiska kartans blad	084 59 (8E 5j STRÅ)
Koordinater	X6534950-6535200 Y1504320-1504850
Koordinatsystem	RT90
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens handläggare	Jonna Stewénus
Länsstyrelsens dnr	431-17706-05
Länsmuseets dnr	658/05
Länsmuseets kontonummer	530409
Uppdragsgivare	Vadstena kyrkliga samfällighet
Kostnadsansvarig	Vadstena kyrkliga samfällighet
Projektledare	Ann-Charlott Feldt
Osteolog	Petter Nyberg
Fältarbetstid	2006-01-18 och 2006-01-19
Undersökt sträcka	Ca 80 löpmeter
Fynd	ÖLM C4313 (murbruk)
Foto filmnr	Endast digitala bilder
Analyser	Osteologi
Grafik	Johan Levin
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2006:81 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Murbruksprover

Prov nr	Typ	Placering	Datering
1	A	Tornets insida, bomhål 1 tr upp	1100-tal?
2	A	Mur 5, N om långhuset	1100-tal?
3	B	Rivet vapenhus, mellanvägg, mur 2 original	medeltid
4	B	Rivet vapenhus, Ö väggen, mur 3 original	medeltid
5	B	Rivet vapenhus, Ö väggen, mur 3 original	medeltid
6	B	Rivet vapenhus, V väggen mur 1	medeltid
7	C	Valvanfang i tornet	1400-tal?
8	D	Skarv mellan korvägg och altare	1700-tal
9	E	Rivet vapenhus, mellanvägg, mur 2 lagning	eftermedeltida
10	F	Lösfynd vid Ö väggen, mur 3	medeltid
11	G	Rivet vapenhus, mellanvägg, mur 2 puts	medeltid

I samband med schaktning för åskledare runt Strå kyrka, Vadstena kommun, genomfördes en arkeologisk förundersökning. På kyrkans södra sida påträffades murrester som löpte vinkelrätt mot kyrkan. Dessa kan kopplas till det vapenhus som funnits på platsen. Murarna bedömdes utifrån murbrukets utseende som medeltida. I anslutning till den östra muren framkom en barngrav in situ. På långhusets norra sida påträffades murrester och större stenar som kan ha fungerat som syllstenar. Dessutom framkom en mur väster om tornet.